

Još jednom se, ovoga puta u Privrednoj komori Srbije, razgovaralo na temu „Stanje organske poljoprivrede u Srbiji i potencijali za njen razvoj” i konstatovalo da smo zemlja velikih mogućnosti (ali i propuštenih šansi – prim. Autora). Istorija se ponavlja u mnogim sferama života i rada, kako u poljoprivrednoj proizvodnji, tako i u slučaju zemljoradničkih zadruga, koje su u “staroj” Jugoslaviji dobro radile i okupljale veliki broj kooperanata, a potom rasformirane. Apsurdno zvuči, ali mi i danas, kada smo zakoračili u drugu deceniju 21. veka, ponovo pozivamo poljoprivrednike na udruživanje i osnivanje interesnih zadruga i gajenje unosnih poljoprivrednih kultura, ponovo nam je cilj da dostignemo rezultate iz 1989. ili nekih ranijih godina, ili makar stepen razvijenosti nekih manjih zemalja koje su nekada bile daleko iza nas. Da li je u pitanju pogrešan sistem rada ili nepovoljni uslovi rada poljoprivrednika ili ... Tek mnogo je (ne)poznatice.

Ono što je poznato, a što je konstatovano i na najkompetentnijem mestu, u PKS, je da Srbija poseduje ogromne neiskorišćene prirodne i ekološke resurse, naročito za razvoj proizvodnje organskog voća i povrća, kao i ratarskih kultura i pčelarskih proizvoda. U ovoj oblasti proizvodnje smo daleko ispod evropskog proseka, jer se organska proizvodnja odvija na svega 0,3 odsto obradivih površina ili 2.863 hektara, a prema evropskim kriterijumima, neka država ima razvijen sektor ukoliko je učešće organske proizvodnje u poljoprivrednoj proizvodnji veće od dva odsto. U nekim evropskim državama to učešće se kreće od pet do čak deset odsto. Stručnjaci se slažu da Srbija u ovom trenutku može da ponudi Evropi i svetu najkvalitetnije poljoprivredne proizvode, posebno organsku hranu koja je trenutno vrlo tražena i dobro plaćena (čak 50 odsto više od standardne). Za pokretanje organske proizvodnje u oblasti povrtarstva i voćarstva, za koju stručnjaci smatraju da u bliskoj budućnosti može da se gaji na 600.000 hektara, potrebna su minimalna sredstva, a ulaganja se vraćaju već posle nekoliko meseci. Naveden je primer, da je za sadnju krompira na parceli od 25 ari potrebno 750 kilograma semenskog krompira, odnosno 750 evra, a prodajom samo dela ukupne proizvodnje može se zaraditi od 3.000 do 4.000 evra.

Još su veće šanse u voćarstvu. Naročito je perspektivno gajenje šljiva, malina, višanja, kupina, lešnika, oraha i kestena.

Sve ratarske kulture mogu da se gaje u sistemu organske proizvodnje - pšenica, kukuruz, naročito kukuruz šećerac, kao i uljane kulture - suncokret, uljana repica...

I oblast pčelarstva ima perspektivu za organsku proizvodnju. U Srbiji ima oko 350.000 pčelinjih

društava (košnica), a stručnjaci smatraju da taj broj može biti povećan na više od 800.000, što bi značilo da bi se proizvodnja meda mogla bar udvostručiti. Trenutno u Srbiji godišnja proizvodnja iznosi 4.000 do 5.000 tona meda i da se dobar deo od ovih količina izvozi. Srbije ima čak 80 odsto nezagađenog zemljišta. Čini se, da što god da se zasadi, rodiće obilato. Proizvodnja hrane od početka 2011. godine obavlja se u okviru Zakona o organskoj hrani, a čeka se i donošenje niza podzakonskih akata, odnosno pravilnika. Organsku proizvodnju treba da pomognu i četiri regionalna centra otvorena u Svilajncu, Selenči, Valjevu i Leskovcu. Ipak, za razvoj organske proizvodnje u našim krajevima, uz zaokruživanje zakonske regulative i ponovnog osnivanja udruživanja poljoprivrednika, neophodno je poljoprivrednoj proizvodnji dati mesto u budžetu koje zaslužuje, a poljoprivrednim proizvođačima, kako velikim, tako i malim, različite i mnogobrojne povlastice, radi obezbeđivanja stalne ponude proizvoda na domaćem i stranom tržištu. Posebno je važno da država izvrši otkup zemljišta od staračkih domaćinstava koja nisu u stanju da ih obrađuju i da ih po povoljnim uslovima ponudi mladim ljudima. Takođe i da se mladima do 40 godina omogući kupovina do 100 hektara zemlje, uz povoljnu kamatu, što uz posao može da im omogući i pristojan život na selu. Uz povećanje ponude zdrave hrane za domaće i strano tržište, to bi značilo i razvoj sela, seoskog turizma i mnogih drugih privrednih grana.